

16.06.1994

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ
ΣΧΕΤΙΚΟ ΜΕ
ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΚΑΡΕ

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Η ΣΥΝΟΜΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΘΗΚΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΧΑΡΤΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑ

Έληξαν επιτυχώς στις Βρυξέλλες οι διαπραγματεύσεις για τη συνθήκη εφαρμογής της Ευρωπαϊκής Χάρτας Ενέργειας. Σκοπός της διεθνούς αυτής συμφωνίας ανάμεσα σε πενήνταένα κράτη είναι η οργάνωση της ευρωπαϊκής αγοράς ενέργειας σε νέες βάσεις, μετά τις ριζικές πολιτικές και οικονομικές αλλαγές της τελευταίας τετραετίας. Στην ολοκλήρωση των διαπραγματεύσεων καθοριστικός ήταν ο ρόλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της ελληνικής Προεδρίας της.

Οι πρόσφατες εξελίξεις στην Ανατολική Ευρώπη αποδιοργάνωσαν ως ένα βαθμό την ευρωπαϊκή αγορά ενέργειας που βασίζεται σε μιά σταθερή ροή ενεργειακών πόρων από την Ανατολή προς τη Δύση. Οι χώρες της τέως Σοβιετικής Ένωσης, με πρώτη τη Ρωσία, χρειάζονται ελεύθερη πρόσβαση στις αγορές των δυτικοευρωπαϊκών χωρών καθώς και επενδύσεις σε κεφάλαια και τεχνολογία. Οι δυτικοευρωπαϊκές χώρες, από το άλλο μέρος, έχουν ανάγκη από μιά σταθεροποιημένη αγορά ενέργειας αλλά και τη δημιουργία ενός ασφαλούς νομικού πλαισίου για την ανάληψη αποδοτικών επενδύσεων.

Το 1990, ο ελληνικός Πρωθυπουργός πρότεινε την υιοθέτηση μιάς Ευρωπαϊκής Χάρτας Ενέργειας που θα έθετε τους στόχους και τις αρχές της διευρωπαϊκής συνεργασίας στον ενεργειακό τομέα. Η Χάρτα αυτή, που υπογράφηκε τον Δεκέμβριο του 1991, είναι ένα κείμενο διακήρυξης που χρειάζεται για την υλοποίηση του ένα δεσμευτικό νομικό πλαίσιο. Αυτό ακριβώς αποτελεί η συνθήκη, η διαπραγμάτευση της οποίας μόλις τελείωσε.

Στη διαπραγμάτευση έλαβαν μέρος όλα τα ευρωπαϊκά κράτη, τόσο τα μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσο και οι άλλοτε σοσιαλιστικές χώρες της Ευρώπης καθώς και οι λοιπές δημοκρατίες της τέως Σοβιετικής Ένωσης και όλα σχεδόν τα ευρωπαϊκά και εξευρωπαϊκά μέλη του ΟΟΣΑ, συμπεριλαμβανομένων των ΗΠΑ και της Ιαπωνίας. Όπως και σε άλλες παρόμοιες διαπραγματεύσεις, την Ευρωπαϊκή Ένωση εκπροσώπησαν η

Προεδρία του Συμβουλίου και η Επιτροπή, ενώ οι θέσεις της Ένωσης διαμορφώθηκαν από το Συμβούλιο στο πλαίσιο μιάς Ειδικής Επιτροπής "υψηλού επιπέδου".

Η συνθήκη καλύπτει όλα τα θέματα που ανακύπτουν στον τομέα της ενέργειας: εμπόριο, επενδύσεις, προστασία περιβάλλοντος, επίλυση διαφορών, προβλήματα ανταγωνισμού και διέλευσης ενεργειακών προϊόντων. Η κύρια έμφαση τέθηκε εξ αρχής στα δύο πρώτα, το εμπόριο ενέργειας και τις επενδύσεις στον ενεργειακό τομέα.

Ός προς το εμπόριο, επεκτείνεται η εφαρμογή της GATT, της Γενικής Συμφωνίας Δασμών και Εμπορίου, που προβλέπει την απελευθέρωση του διεθνούς εμπορίου, στις χώρες που δεν είναι μέλη της. Έτσι στις εμπορικές σχέσεις με τις τ έως σοβιετικές δημοκρατίες και τις σοσιαλιστικές χώρες που δεν είναι ακόμη μέλη του οργανισμού προβλέπεται ότι θα εφαρμόζονται στον τομέα οι αρχές και κανόνες της GATT ακόμη και πριν από την εισδοχή τους. Μερικά δύσκολα θέματα ανέκυψαν από την επέκταση της εφαρμογής της GATT, ιδιαίτερα μεταξύ Ρωσίας και Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως η ρύθμιση του εμπορίου πυρηνικών υλικών (κυρίως, εμπλουτισμένου ουρανίου) και του εμπορίου άνθρακος, αλλά διευθετήθηκαν τελικά μετά από διαπραγματεύσεις σε διμερές επίπεδο μέχρι την τελευταία μέρα της πρόσφατης Ολομέλειας.

Ός προς τις επενδύσεις, η βασική αρχή της συνθήκης είναι η δέσμευση των κρατών μερών για την παροχή εθνικής μεταχείρισης, δηλαδή την άρση κάθε είδους διακρίσεων έναντι των ξένων επενδυτών. Οι λεπτομέρειες θα ξεκαθαριστούν σε κείμενα που θα συμφωνηθούν.

Σοβαρές διαφορές απόψεων μεταξύ των δυτικών χωρών, ιδιαίτερα μεταξύ ΗΠΑ και ΕΕ, σε σχέση με τη μεταχείριση των επενδύσεων φάνηκαν προς στιγμήν να οδηγούν τις διαπραγματεύσεις σε στασιμότητα. Κατά την προηγούμενη Ολομέλεια το Μάρτιο 1994, η ΕΕ διά της Προεδρίας της εξέφρασε βαθιά απογοήτευση και επέμεινε στην ανάγκη να προχωρήσουν οι διαπραγματεύσεις χωρίς καθυστέρηση. Συμφωνήθηκε τότε να ετοιμάσει ο Πρόεδρος της Διάσκεψης, Ολλανδός Πρέσβης Rutten, ένα συνολικό κείμενο συμβιβασμού, με στόχο να γίνει αποδεκτό από τα κράτη στην τελική σύνοδο της Ολομέλειας.

Στη βάση αυτού του κειμένου, έγινε η τελική διαπραγμάτευση, την εβδομάδα 7 με 11 Ιουνίου. Εντατικές διαβουλεύσεις, σε πολυμερές και σε διμερές επίπεδο (ΕΕ-Ρωσία, ΕΕ-ΗΠΑ) επέτρεψαν να υπερνικηθούν τα τελευταία εμπόδια. Μερικά σημεία στα οποία δεν έχει ακόμη επιτευχθεί πλήρης σύμπτωση απόψεων, ιδίως μεταξύ ΕΕ και ΗΠΑ δεν θίγουν τους κεντρικούς στόχους της συνθήκης. Εγινε έτσι γενικά δεκτό ότι η διαπραγμάτευση έχει ολοκληρωθεί και τα λίγα απομένοντα προβλήματα μπορούν να λυθούν κατά την τεχνική επεξεργασία του τελικού κειμένου προς υπογραφήν.

Η επιτυχία της προσπάθειας αυτής οφείλει πολλά στις προσπάθειες της Ελληνικής Προεδρίας. Στις αρχές του 1994, η Ελλάδα ανέλαβε την προεδρία της σχετικής ομάδας του Συμβουλίου και της εκπροσώπησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις διαπραγματεύσεις και έθεσε εξ αρχής ως στόχο την ολοκλήρωση των εργασιών της Διάσκεψης μέχρι το τέλος του εξαμήνου. Οι διαπραγματεύσεις είχαν ήδη διαρκέσει πάνω από δύο χρόνια και ήταν ορατός ο κίνδυνος να χαθεί η πολιτική βούληση για την επιτυχία τους. Η επιμονή της Ένωσης και της Προεδρίας τις οδήγησε έτσι τελικά στην ολοκλήρωση της διαπραγμάτευσης.